

הכנסת הארבע-עשרה
מושב שלישי

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 226
מישיבת ועדת הכלכלה

יום שלישי, כ"ח בשבט התשנ"ח (24 בפברואר 1998), שעה 10:00

נכחו:

חברי הוועדה: אבי יחזקאל - היו"ר
נסים זוילי

מזמנים:
ציפי ליבני - מנהלת רשות החברות הממשלתיות
גלית קרת - לשכה משפטית, משרד האוצר
אפרים ז'לונני - מ"מ האגף לאיגוד מקצועי,
ההסתדרות הכללית
יצחק יגר - ועד מקורות, ההסתדרות הכללית
מיכאל כוכבי - יו"ר ועד אל-על, ההסתדרות
הכללית
יהודה מרציאנו - ועד בזק, ההסתדרות הכללית

היועצת המשפטית: אתי בנדלר

מנהלת הוועדה: לאה ורון

קצרנית: רויטל יפרח

סדר-היום: הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון) - מכיות
עובדים), התשנ"ז-1997 - ח"כ נסים זוילי.

הצעת חוק החברות הממשלתיות
(תיקון - מניות עובדים). התשנ"ז-1997 - ח"כ נסים זוילי

היו"ר אבי יחזקאל:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה. אנו עוסקים בהצעת החוק של חבר הכנסת נסים זוילי - הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון - מניות עובדים), התשנ"ז-1997. ההצעה עברה בקריאה טרומית ב-19 לנובמבר 1997 במליאת הכנסת.

נסים זוילי:

אנחנו נמצאים כבר כמה שנים במגמה של הפרטת חברות ממשלתיות וציבוריות. זאת מגמה, שנדמה לי שיש עליה הסכמה רחבה מאוד והיא אינה שנוייה במחלוקת. כמעט בכל הליכי הפרטות שאנחנו מכירים, נוצרו נקודות עימות שלפעמים הביאו לעיכוב ההליך הזה משום שהממשלה או הגורם הממשלתי שעסק בהפרטה, לא תמיד לקח בחשבון את כל האינטרסים ואת שיתוף העובדים בהליך ולהפוך אותם לשותפים פעילים מבחינת תוצאותיו.

אנחנו מכירים כמה דוגמאות שבגלל עימות עם העובדים או עם נציגי העובדים, הליך ההפרטה התעכב ועצם העיכוב יצר נזק מטוייט. לפעמים זה ביטול ההליך, ולפעמים עיכוב כל כך ארוך שהיה צורך להתחיל את כל ההליך מחדש.

נעשו נסיונות גם בכנסות הקודמות להביא לכך שציבור העובדים ידגיש שבהליך ההפרטה אין סכנה ממשית למקום העבודה שלו, וכן, שהוא יכול להיעזר בהליך הזה כדי לשמור על מעמורו. כמו כן, להפוך את העובדים לשותפים אמיתיים.

איך הופכים גורם בתוך מפעל לשותף אמיתי? הופכים אותו לאחד הבעלים. בהצעה שאני מגיש ישנם שני היבטים. אתחיל עם ההיבט השני דווקא כי נדמה לי שיש לנו נטייה גדולה מאוד לשכוח את החלק הזה: חלק גדול מן המפעלים קיימים בזכות העובדים. הם לא באים כגורם זר בהליך של קבלת ההחלטות בתוך המפעל. העובדים היו חלק מאוד משמעותי ביצירת ה"יש" שבחברות הממשלתיות. ה"יש" הזה הוא בזכות העובדים, ולדעתי אסור לעשות שום מהלך שייתעלם מתרומת העובדים.

כמו כן, ברגע שעובד מקבל את האפשרות ויש לו הזכות להיות חלק מבעלי המניות של אותה חברה, גדלה אצלו המוטיבציה להצלחת ההליך ולהמשך הצלחת החברה בהרבה מאוד מובנים. אני לא מעריך שיש איזו שהיא החלטה עקרונית נגד הבטחת מניות או הקניית מניות לציבור העובדים. נדמה לי שענה לי על כך גם סגן שר האוצר שאמר שהדבר פוגע במוטיבציה של המשקיעים. מה זה אומר? זה אומר שהמשקיעים לא רוצים לראות את העובדים שותפים בחברה. אני לא חושב שאנחנו צריכים לקבל אולטימטום של המשקיעים. אנחנו לא צריכים לקבל תכתיב של המשקיעים ולא הם צריכים לקבוע מי הבעלים הנוספים של אותה חברה ברגע שהם קונים חלק ממניותיה.

אם אנחנו רוצים שהליכי הפרטה להבא יעשו בשיתוף מלא עם העובדים, תהיה מוטיבציה להצלחת ההליך ולהצלחה כלכלית של החברה לאחר הליך הפרטה, אני חושב שצריך לראות בעובדים גורם תומך, תורם שצריך להיות מעוניין בהליך הפרטה. דרך הצעת החוק הזו אנחנו בהחלט יכולים להגיע למצב הזה.

אני מודע לכך, כפי שיושב ראש הוועדה היפנה את תשומת ליבי, שישנם מרכיבים נוספים בהליכי הפרטה כמו מעמדם של העובדים שצריך להיות מסודר. אני בהחלט מקבל זאת. התמקדתי בנושא אחד משום שפעם אחר פעם אנחנו מגלים את ההתנגדות של ציבור העובדים. זה נובע מחוסר השיתוף שלהם. אם משרד האוצר או רשות החברות הממשלתיות יגיעו למסקנה שחייבים להסדיר את הליך הפרטה על כל מרכיביו בחקיקה, אני מוכן להצטרף גם לחקיקה הזאת. אבל, אני לא מוכן שהסעיף הזה בחקיקה יתעכב עד שתהיה הסכמה של כל הגורמים אני מבין שיש הצעות חוק נוספות שלא עברו את הקריאה הטרוםית.

במידה ולא נהיה מסוגלים להביא להליך מזורז של כל ההצעות הנוספות ולא ניתן יהיה לגבש חקיקה שלימה, הוועדה תצטרך לאפשר לחלק הזה בחקיקה להמשיך לקריאה ראשונה ושניה. יש להחזיר את זה למליאה משום שזהו דבר מרכזי ומסביבו תמיד אפשר יהיה להוסיף גם את ההצעות שרשות החברות רוצה להעביר וגם את ההצעות שההסתדרות רוצה להעביר ואת ההצעות האחרות. אני מוכן להיות שותף לכל הרחבה שתהיה בעתיד. אני חושב שזו תהיה שגיאה אם נביא לכך שהסעיף הזה בחקיקה ידחה עד שהחקיקה תהיה שלימה.

היור אבי יחזקאל:

אני מבקש לברך על הצעת החוק הזו. הצעה זו היא הצעה תקדימית. זוהי למעשה השקפת עולם האומרת שהעובדים הם חלק אינטגרלי בכל תהליך של הפרטה. זו גם השקפת העולם שלי. אני יודע וגם גברת ליבני יודעת, שיש לא מעט מודלים בארצות הברית שלעובדים יש זכות סירוב ראשונית. כלומר, אפילו בארצות הברית, שהיא מדינה נאורה, מדינה קפיטליסטית מובהקת, אני יכול להציג מודלים בהם לעובדים יש זכות סירוב בעניין של כל תהליכי הפרטה למיניהם. ראוי לבוא וליצור אלמנט דומה בנושא של הפרטת החברות.

אין זה סוד שחבר הכנסת זוילי ואנוכי חברים בתנועת העבודה שלכאורה מתנגדת לתהליך הפרטה. אני חושב שיש כאן תקדים. רגע האמת של החברות הממשלתיות הגיע וגם רגע האמת של העובדים הגיע. כלומר, צריך להבהיר שתהליך הפרטה בסופו של דבר הוא בלתי נמנע, אבל, צריך לראות בציבור העובדים כחלק אינטגרלי למשא ומתן ולשותפות בכל העניין של הפרטת העובדים. ראו זה פלא, מדובר בימים האחרונים על הפרטתה של חברת אל-על.

אני יודע למשל, מתוך פגישות שהיו לי עם ועד העובדים, שהעובדים מוכנים לקנות 100% ממניות החברה. הם מעוניינים שיתנו להם להשתתף או להביא משקיעים מטעמם על מנת שייקנו את החברה. מדוע הם מנועים מלקנות את החברה בכסף כפי שיש זכות לאחריים?

ציפי ליבני:

הם לא מנועים.

היו"ר אני יחזקאל:

אם אומרת עורכת הדין ציפי ליבני שאותה אני מעריך מאוד, שעובדי אל-על אינם מנועים מלהשתתף בעתיד בכל תהליך ההפרטה קרי: בתהליך הקניה של החברה...

ציפי ליבני:

אני מבקשת להתייחס לדברים. אני תומכת במתן תנאים שיוויוניים...

היו"ר אני יחזקאל:

בכל מקרה, אני מתחייב בפני חברי הוועדה וחבר הכנסת נסים זילי שעד היציאה לפגרה הצעה זו תגובש סופית לקראת קריאה ראשונה. אני מקווה שיהיה לה רוב בוועדת הכלכלה, ואין לי ספק שההצעה "תתגלגל" ותצבור תאוצה.

היתה לי שיחה קצרה מאוד עם עורכת הדין ליבני ואני מציע שנשמע את עמדתה, ולאחר מכן נשמע את עמדת נציגי העובדים בעניין.

אומר חבר הכנסת זילי בצדק, שאין עלות תקציבית להצעת החוק שלו. לאחר שעורכת הדין ליבני תאמר את דבריה אני מבקש מנציגת האוצר שתאמר לנו האם יש עלות תקציבית לחוק.

ציפי ליבני:

אציג את המצב היום, ובמה אנו מחוייבים לפי המצב החוקי. נכון להיום, העובדים בחברות ממשלתיות שהולכות להפרטה על דרך של תשקיף בבורסה, זאת אומרת מכירת מניות בבורסה, זכאים לרכוש כ-10% מאותו נתח שנמצא בבורסה...

נסים זילי:

עד 10%.

ציפי ליבני:

זה רק במקרה שבו יש כמות מועטת של עובדים וזה מגיע לחוסר פרופורציות, אבל בעיקרון זה 10% בהנחה של 30%. זאת אומרת, שההנחה קבועה מראש ואלה הנוהלים שלנו. הנתח קבוע מראש, וכשהמכירה נעשית על דרך של מכירה פרטית שלא דרך הבורסה הם זכאים לקבל 3% מהתמורה שמקבלת המדינה. הם מקבלים זאת במזומן במשכורות. לא מדובר במתנה. בהחלט יש ראייה שבמסגרת התהליך הזה, העובדים צריכים להנות יותר מאשר הציבור בכללותו מהתמורה שמקבלת המדינה ואלה הסכומים שנקבעו.

אם כך, כבר כתתי אבחנה בין שני סוגי מכירות: האחת - מכירה פרטית, והשניה - דרך הבורסה. הסיבה לשוני ביניהן היא שאם לא הולכים לבורסה יש בעיה משפטית. אני מתחילה דווקא בבעיה משפטית אך מיד תראו שיש לי בעיות יותר מסובכות להקצות לעובדים מניות לפי חוקי ניירות ערך שקיימים במדינת ישראל.

נסים זילי:

זו בעיה שתיפטר אם יהיה חוק.

ציפי לינני:

היתה בדבריי התיחסות לשאלה אם רוצים להעביר חוק שאומר קחו 20% או שרוצים להתייחס למכלול חקיקתי. אני מסתכלת כרגע על מה שמונח לפניי. מה שמונח לפניי אומר תנו 20%, ומה שיש כאן לא מתייחס לבעיות שיש בחיי היום יום שלנו.

נשאלת שאלה עקרונית: למי הזכויות הקנייניות בנכס הזה? בראייה שלי, הזכויות בנכס הזה הן של כלל הציבור. זאת אומרת, שהתמורה צריכה להגיע לקופת המדינה, וממשלות ישראל מעת לעת צריכות לקבוע למה מייעדים את אותה תמורה.

מדוע 20% ולא 30%? האם אתה חושב שלעובדים יש זכות קניינית בנכס הזה שהוא נכס של הציבור יותר מאשר... ..

נסים זילי:

את מובילה את הויכוח לפינה אפלה.

ציפי לינני:

ברגע שאתה נותן להם זכות בחברה אתה אומר....

הינר אני יחזקאל:

אני חושב שלעובדים יש זכות קניינית. ב"א-על" למשל יש להם זכות קניינית.

נסים זילי:

גברת לינני מובילה זאת לזכות קניינית משום שהיא יודעת שבזכות קניינית יש בעיה משפטית.

ציפי לינני:

לא. זה מה שאתה נותן להם. אתה מייחס לי דברים מעבר למה שהתכוונתי. אתה נותן להם זכות קניינית בנכס שהוא נכס של כלל הציבור.

נסים זונילי:

לא אמרתי להקצות להם 20% מהמניות בחינם. נקבתי בעלות שתיקבע על ידי שר האוצר, ותובא לאישור ועדת הכספים.

ציפי ליבני:

מה היתה כוונתי כשאמרתי שעובדים רשאים להשתתף? כאן קשה לי מאוד לקבל הצעת חוק שעושה השוואה בין כלל החברות הממשלתיות. מדוע? כי אני מכירה בתרומתם של העובדים. אני חושבת שבוודאי לא צריכים להפלות אותם לרעה. באו אלי בטענות מאחד הוועדים הגדולים ואמרו שבעבר מנעו מהם בכלל. אני לא חושבת שצריך למנוע מהם בכלל, אבל השותפות צריכה להיות במסגרת הרגילה.

כשאנחנו הולכים לתהליך מכירה, אנחנו קובעים מה גרעין השליטה שאנחנו מוכרים, ואנחנו קובעים מאפיינים של בעל השליטה העתידי שאמורים להתייחס ליכולת שלו להמשיך ולהפעיל את החברה. היכולת הזאת חשובה לעובדים לא פחות כי גם העובדים רוצים שאחרי הפרטה החברה תמשיך לפעול ותחלים. כשאתה קובע נתח כזה של 20%, יכול להיות שיצרת בעיה.

אני מעלה בעיות בתוך התהליך הזה. נניח שניקח את המשפטים האלה שנכתבו בהצעת החוק הזו, ונריץ אותם כפי שהם. יכול להיות שיצרת בעיה ביכולת לבחור את בעל השליטה העתידי שעומד בקריטריונים וימשיך וינהל את החברה. אני חושבת שמה שמציק לעובדים בתהליך ההפרטה הוא חוסר הוודאות שלהם. העובדים רואים בחברה ממשלתית, שהממשלה עומדת מאחוריה כבעלת מניות, איזה שהוא ביטחון מסויים. ברגע שמעבירים את החברה לידיים פרטיות, קיים חשש אצל העובדים שיכול להיות שכשיבוא בעל מניות חדש ויעביר את החברה הליכי התייעלות יפטרו עובדים וכולי.

מיכאל בוכגי:

זה לא משל זו ודאות.

ציפי ליבני:

לגבי מתן המניות לעובדים: אם אנחנו מנסים לאתר את הבעיה, מתן מניות של 10%, 20% לא יפתור את הבעיה. אני חושבת שראוי שיהיו הסכמים ציבוריים וזה מה שאני עושה לפני הפרטה. מבטיחים למשך איזו שהיא תקופה את התנאים, במידה ועובדים יצטרכו ללכת הביתה, כמו כן, שעובדים ידעו מה הם תנאי העבודה שלהם גם יום לאחר שמשתנה השליטה. אמנם העובדים רוצים מתן מניות זאת וזה נשמע מצויין, אבל זה לא פותר את הבעיה האמיתית. אז לקדם רק קטע אחד, שיתכן שעושה בעיה בתהליך ההפרטה כפי שהיצגתי קודם, שנותן רכוש של הציבור לקבוצת אוכלוסיה מסויימת - תצטרכו להצדיק זאת. יכול להיות שהממשלה או כנסת ישראל מחליטה והחליטה כבר בעבר לתת העדפות כלכליות לקבוצות אוכלוסיה מסויימות. צריך לשיט את הדברים על השולחן ולומר: זה מה שאנחנו רוצים לתת. פה אני חוזרת לחלק הראשון של הצעת החוק. לפתור את בעיית העובדים מבחינת אי הוודאות שלהם בתהליך ההפרטה לא פותר את הבעיה.

נסים זנילי:

אני מצטער, אך זו בכלל אינה כוונת הצעת החוק הזו. השאלה היא מה נקודת ההתייחסות שלכם לציבור העובדים במפעלים ציבוריים. אם אתם מתייחסים אליהם כסרח עודף שאין לו שום משקל במערכת...

ציפי ליבני:

לא ולא. שנינו יודעים שזה לא כך.

נסים זנילי:

אני דיברתי על 20% ובכוונה לא היגעתי ל-26% כי אני יודע מה זה גרעין שליטה. אבל אני יודע ש-20% במניות של חברה זה מספיק כוח כדי להשפיע על מערכת קבלת ההחלטות של ההנהלה ושל הבעלים לגבי ההחלטות הציבוריות.

ציפי ליבני:

כדי לבחור את בעל השליטה העתידי למשל?

נסים זנילי:

לא, אני אמרתי: 20% זה כוח בתוך חברה שאי אפשר להתעלם ממנו. ואם 20% מייצגים את האינטרסים של העובדים, אני יותר שקט. את מנסה להגיע לזה שיהיה לך פיתרון במידה והם יפוטרו מהעבודה. אני לא מתמודד עם פיטורים. ראיתי את ההסכם עם "בזק" וראיתי כמה הוא עלה למדינה כדי להבטיח את תנאי הפנסיה של "בזק". אז הוא עלה.

ציפי ליבני:

מה עלה? ההסכם האחרון נעשה כי "בזק" צריכה לעבור תכנית ר-אירגון, והוא לא עלה למדינה אגורה.

נסים זנילי:

לקחתם את כספי הפרטה והבטחתם אותו לציבור העובדים.

ציפי ליבני:

זה לא נכון עובדתית.

יהודה מרציאנו:

זה לא עולה למדינה אבל זה עולה בימים נוראים ל"בזק".

נסים זנילי:

אני לא מנסה להתמודד עם כל בעיות ההפרטה, אני רק אומר שיש בעיה ואני רוצה להפוך את העובדים שותפים לתהליך, כי אני חושב שהם צריכים להשתכנע בחיוניות שלו, והם צריכים לראות בשותפות שלהם נסיון להביא להצלחה שלהם. את צריכה להיות מעוניינת בזה.

ציפי ליבני:

בין המיגבלות העיקריות אני מבחינה בבעיות שאולי הצעת החוק הזו מעוררת, לבין הקלות הרבה במקרה שכולם יסכימו. יהיה לי מאוד קל להפריט. אבל בכל זאת, מחובתי להביא את המיכלול בפני ועדת הכלכלה.

נסים זנילי:

אני מאוד אשמח אם תעזרי להתגבר יחד על הקשיים שאת רואה ביישום הצעת החוק הזו.

ציפי ליבני:

עובדים, כאשר הם הופכים להיות לבעלי מניות... אתה רוצה שהם יהיו שותפים לתהליך ואתה רוצה שהם ידאגו לזכויות שלהם דרך היותם בעלי מניות. בא נראה אם דווקא הצעת החוק הזו עונה על כך. זה מה שברצוני לבדוק. יש לנו עובדים שהם בעלי 20% בחברה. מה זאת אומרת עובדים? המניות לא ניתנות לוועד. זו זכות שאתה רוצה לתת לכל עובד בנפרד. זאת אומרת, שאתה לא רוצה לחייב שוט עובד להישאר בעל מניות. הוא יכול למכור אותן, והוועד לא מהווה אירגון יציג של העובדים לצורך החלטות כבעלי מניות בחברה. אני חייבת לומר זאת, כי יש ועדים שחושבים שיוכלו לייצג את העובדים בעניין. זו זכות של כל עובד. אני אומרת את הדברים מההיבט המשפטי המובהק.

נסים זנילי:

הם יכולים לארגן אותם על בסיס וולונטרי. העובדים יבינו שיש להם עניין לרכז את הכוח הזה כדי להבטיח את עתידם.

ציפי ליבני:

או שהעובדים יחליטו שעדיף להם למכור את המניה. העובד היום הוא גימלאי מחר. יכול להיות שמחר בכלל לא יהיה ייצוג של עובדים כי הם הפכו לחיות גימלאים לדוגמא.

נסים זנילי:

אני התייחסתי גם לגימלאים.

ציפוי ליבני:

לגימלאים היום. אבל אם אתה נותן היום זה לא מבטיח נציגות של עובדים בחברה.

דרך אגב, ברצוני להעיר הערה לגבי דברים שהבאת. עשיתי השוואה בינלאומית בין מה שמקבלים עובדים במדינות בהן מתקיים תהליך ההפרטה. יש מדינות בהן לא קיים תהליך כזה. במדינת ישראל, מקבלים למיטב זיכרוני יותר מכל מקום אחר. למעט אולי מדינה אחת.

יש חברות ש-20% מקנה דירקטור ויש חברות שלא. בהנחה שזה מקנה דירקטור, מרגע זה חובת הדירקטור היא לא טובת העובדים אלא טובת החברה.

היו"ר אני יחזקאל:

למה את חושבת שיש סתירה בין שני הדברים?

ציפוי ליבני:

ואז, יש מקרים שבהם טובת החברה וטובת העובדים - חד הוא. יש מקרים בהם אנחנו נקלעים למצב כמו ב"בזק" שטובת החברה, ללא קשר להפרטה כי החברה צריכה להתמודד בשוק תחרותי, היא להיכנס להסכמי פרישה לקבוצה מאוד גדולה של עובדים. האינטרס של הוועד וראוי שיהיה כך, לייצג את העובדים שיקבלו כמה שיותר בתנאי הפרישה. וכאן אנו נכנסים לסוגייה של ניגוד עניינים. לכן אני חוזרת למה שאמרת קודם ובדבריי אני לא מנסה לשכנע לגבי הבעיות בהצעה. אני לא חושבת שלא קיימת בעיה. אני חושבת שזה לא פותר את הבעיה מצד אחד, ומצד שני, אני לא רוצה ששר האוצר יקבע איזו הנחה תינתן. אלה נכסי המדינה ויש הליכים שהם הליכים תחרותיים...

נסים זוילי:

את מוכנה לקחת לדוגמא את העיסקה שעשו עם "שיכון ופיתוח"? זו חברה הסתדרותית. ברגע שיש שותפות של העובדים בניהול החברה...

ציפוי ליבני:

מבחינתי אתה עושה טעות, כי מיד יבוא נציג ההסתדרות ויספר שלעובדים יש זכות קניינית בנכסים, ואז אני אשאל אותו האם במיתחם נהרדעא הם קיבלו את התמורה וחילקו אותה לעובדי ההסתדרות. בואו נהיה כולנו פופוליסטים.

נסים זוילי:

זה לא ההסתדרות.

ציפוי ליבני:

למה רק בחברות?

נסים זילי:

אני לא מתייחס להסתדרות כבעלים. אני מתייחס לעיקרון ש"שיכון ופיתוח" הגיעו להסכם של שותפות עם הבעלים...

ציפי ליבני:

בא איל הון, ושם בסופו של דבר תיגמר הבעלות בחברה. אז נשאלת השאלה האם אנחנו רוצים להשתמש בעובדים, או האם המטרה היא לתת לעובדים את ההזדמנות לממן את הרכוש כדי לקבל מצד ג' שיבוא ובסופו של דבר ירכוש את השליטה בחברה. אני מוכנה לעשות ניתוח נפרד בוועדה הזאת לגבי "שיכון ופיתוח". אבל, אני חושבת שבכך לא נשיג את המטרה. אני מייחסת לעובדים חשיבות רבה בתהליך והם יודעים זאת.

נסים זילי:

את מייחסת להם כוונות כמעט של ספרות. מה זה למנף? למה את לא מבינה שציבור עובדים רואה בחברה את הבית שלו יותר ממה שאת רואה בו את הבית שלו. אותו ציבור הקים את החברה, עבד למענה. אני לא מדבר על זכות קניינית, אבל אני חושב שאת לא יכולה לייחס לעובדים כוונות שכאלה וכרשות החברות אתם טהורים לגמרי. המשקיע הקיצוני שמכתיב לכם שאיננו רוצה עובדים בהנהלה...

ציפי ליבני:

יש ההבדל בהשקפת העולם שלנו.

מעבר לכל השיקולים, לדברים שאני מחוייבת ולדברים שהמדינה מחוייבת בעניינים של סבירות ושיוויוניות, נשאלות השאלות כמו: מדוע לתת למיגזר כזה או אחר? האם עובדים בחברות פרטיות יקבלו מניות גם כשבעל השליטה יעביר שליטה? מה ההבדל בין חברה ממשלתית לחברה אחרת? האם המדינה רוצה לתת או שהיא רוצה לחייב את כולם מבחינת השיוויוניות? יש לנו את הכללים שלנו. יש לנו בעיות וצריך לשקול את הדברים לגבי כל חברה וחברה.

ברגע שאנחנו לא הולכים לבורסה נוצרות בעיות. לכן אמרתי גם שיש לקבל את מקסימום התמורה, ואני חושבת שזהו שיקול לגיטימי של רשות החברות הממשלתיות. מחובתי לואג לעובדים במערכת האירגונית, במערכת הסכמי עבודה. אני בטוחה שלנציג ההסתדרות יש מה לומר לגבי חוזי העבודה הקיבוציים בחברה. לעומת זאת, אני חושבת שאין לו מה לומר לגבי מה שהמדינה תעשה עם המניות שלו ומה תעשה עם הרכוש שלה. אני חושבת שזו תחיה טעות להביא רק נושא כזה ולחשוב שנפתרה הבעיה. רבותי, זה לא פותר את הבעיה באופן אמיתי. זה לתת נכס, אך זה לא פותר את הבעיה.

אפרים זילוני:

אני חייב לומר שלא כל כך ברורה לי האוטומטיות של ההפרטה. אני חושב שיש מחלוקת ציבורית לגבי מה מפריטים. כמובן שנשאלת השאלה איך מפריטים. אני לא נכנס לסוגייה של מה מפריטים אלא איך מפריטים. אני מסכים בהחלט

עם הרציונאל של חבר הכנסת זוילי, ששיתוף העובדים בקניית מניות הוא חלק ממהלך חברתי ראוי. לא צריך לראות את העניין הזה כאילו הוא דבר ברור שאין עליו מחלוקת. בדרכי לכאן, קראתי שממשלת צרפת מבקשת למכור 20% ממניות "אייר-פראנס" 15% מהמניות האלה מוצעים לעובדים. אנו עומדים במגמת הפרטה של אותן חברות, שלפי דבריהן הן הרציניות, הגדולות, והמשקיעות במשק הישראלי. השאלה היא איך רוצים לעשות זאת. אם זו רק אמירה, בסדר. אבל אם מתכוונים לכך ברצינות, יושבים פה נציגי ועדים ויש להם מה לומר. אני יכול לומר לכם שלא תהיה הפרטת "אל-על" אם לא תהיה הסכמה עם נציגות העובדים. יושב פה ידידי מר כוכבי ומר יגר ממקורות. לא תהיה הפרטה. אתם יכולים לדבר מהיום ועד סוף הימים. העניין חייב להגיע לסיכום.

גם משפטנים בכירים במדינת ישראל לא מקבלים את הגישה של גברת ליבני, שהזכויות הקנייניות הן רק של המדינה, ולעובדים יש זכויות מעין קנייניות, מוקנות. אינני רוצה לפתח את העניין כרגע. את מדברת על חוק ניירות ערך ועל ניגוד אינטרסים. בגרמניה קיים חוק שיתוף עובדים בהנהלות. השאלה אם רוצים לפתור את הבעיה ולא אם מעלים שדים ובעיות. השאלה איך החברה רוצה להתמודד עם הסוגיה הזאת. דרך המוצא היא להגיע לפיתרון כולל. וכשאני שומע פה את נציגי הוועדים אני מרגיש שקיים ניכור. גברת ליבני מדברת בכיוון אחד ומר כוכבי מדבר על חרוזים לאינדיאנים. עד היום, כל ממשלות ישראל ללא יוצא מן הכלל, לא היו מוכנות היכנס לדיון איך מבטיחים את זכויות העובדים בהפרטה. הבעיה איננה ברגע המעבר, הבעיה נוצרת כעבור שנתיים שלוש. מה קורה לאחר ההסכם הקיבוצי הראשון שנוצר. בשנה שעבר הייתי בצרפת ושאלתי את אנשי האיגודים המקצועיים ואת המעסיקים - הם אמרו שאין כל בעיה. חברה שעוברת הפרטה, כל העובדים שנמצאים בחברה, זכויותיהם מובטחות עד גיל 60.

ציפי ליבני:

על ידי הממשלה.

אפרים ז'לונג:

כשאמרתי זאת לנציגי הממשלה אמרו לי שבצרפת מושלת ממשלת צרפת, ופה ממשלת ישראל, יש לעובדים ממה לחשוש? יש להם ממה לפחד? אני היום בהסתדרות ומחר לא, זה מקום עבודה. העובד השקיע שם 30 שנה. הוא חרט יותר מאשר אני כאזרח מדינת ישראל והוא רוצה לסיים עם הפנסיה שלו באותו מקום עבודה.

לכן אני חושב שמה שמעלה חבר הכנסת זוילי הוא דבר נכון. ואני חושב כנגד הטענה שהעלתה גברת ליבני, שהם יכולים לנהל את העניין של המסחר במניות. היגשתי לגברת ליבני גם הצעה כתובה איך אפשר ליצור חברת נאמנות כדי שזה לא יהיה עניין שאדם קם בבוקר ומוכר את המניה בבורסה, אלא המכירה יכולה להיעשות קודם כל במסגרת הפנימית של העובדים. השאלה אם גברת ליבני רואה זאת באופן צר או כבעיה קיימת שרוצים להתמודד איתה. אני יכול לומר בגילוי לב, רבותי, נוח לי כך ונוח לי כך.

נסים זילי:

גברת ליבני, נוח לכם היום עם המצב הקיים. נוח לכם יותר להילחם בעובדים ואתם יודעים שתכניעו אותם בסופו של דבר.

ציפי ליבני:

לא נכון. אני מצהירה שהנושא של מעבר מחברה ממשלתית ללא ממשלתית וזכויות העובדים הוא חלק בלתי נפרד.

נסים זילי:

אז תיזמו זאת. כל הממשלות, כפי שנאמר כאן, עוסקות בזה שנים. גם היום אתם לא יוזמים דבר. אם לא היינו יוזמים זאת כחברי כנסת כך הכל היה נשאר כי זה נוח לכם.

היו"ר אני יחזקאל:

מצד אחד, ראיתי שהדבר הולך ומתממש קרי: ההפרטות. ומצד שני, הממשלה הזאת וכל הממשלות לפנייה, לא מעגנת זכויות עובדים.

ציפי ליבני:

אני מסכימה שהנושא הזה ראוי לדיון רחב.

אפרים זילוני:

כשהעלינו את הנושא במיספנות ישראל, על כך שינתן פרק זמן כדי שתימשך העבודה המאורגנת וההסכמים הקיבוציים ויובטחו זכויות הפנסיה - אמרו שאי אפשר. כאשר התחילו לשרוף צמיגים ולעשות רעש פתאום הבטיחו 10 שנים. למה? אני צריך לבוא עכשיו ל"בזק" ולומר: אתם יודעים מה? תסכימו להכל רק בעוד 10 שנים. השאלה היא האם אנחנו רוצים לעשות הכל רק בדרך של כוחניות. שכל אחד ידע רק אחרי ההפרטה איך העסק הולך ואיך הדבר מובטח. עד לרגע זה, העניין לא הוסדר.

היו"ר אני יחזקאל:

אני בקשר מאוד הדוק עם חברי מ"אל-על". ההיתי רוצה לשאול האם הקונספציה ההסתדרותית אומרת שבסופו של דבר תהליך ההפרטה הוא דבר בלתי נמנע? הרי עד לפני זמן מה, אתה בעצמך יודע מר זילוני, שבמוסדות שלנו, של תנועת העבודה, ראו את ההפרטה כדבר נגטיבי. כלומר, אתה בא ואומר לי וזו אגב הצהרה תקדימית, תראו: כפו עלינו הר כגיגית. אבל, אני אומר בואו נתדיין על זכויות העובדים בתהליך ההפרטה. יותר מזה, אני יודע שבחלק מהוועדים אומרים הפרטה כן, אבל בתנאים מסויימים. השאלה מה המדיניות. זו המציאות. אם אתה כאיגוד מקצועי אומר: אני, נציג ההסתדרות, נציג האיגודים המקצועיים קובע בהגדרה שאומרת שההפרטה היא אויב העם. אבל, אין ברירה אלא ללכת איתה, גם זה תקדים.

אפרים זילוני:

אני רוצה שדבריי יהיו ברורים, ויכול להיות שיש מחלוקת גם בהסתדרות. אני הבהרתי את עמדתי בצורה הברורה והפשוטה ביותר. לכן, פתחתי ואמרתי שאני מבדיל בין מה שמפריטים ואם מפריטים. על מה מפריטים קבעתי. אני סבור שנכסים אסטרטגיים, נכסים לאומיים, תעשיות ביטחוניות, שירותים חברתיים - אלה דברים שצריכים להיות מחוץ להפרטה. תלוי בתקופות. למשל, לדעתי האישית, לא התנגדתי שהשקל יופרט. אני חושב שהשקל בשנת 2000 לא דומה לשקל לפני 20 שנה. אם היו מדברים על כך לפני 20 שנה הייתי אומר לא! היום אני אומר כן, ויכול להיות שזה לא מוצא חן בעיני חבריי בהסתדרות או בקרב הוועדים.

לכן, אני אומר שצריך לדון בכל דבר ודבר ולהתייחס לגופו כשמדובר בנכס לאומי של מדינת ישראל. ראו מה קרה ב"כימיקלים לישראל". בכל יום הצטלמו שרים יחד עם אנשי רשות החברות והשיק שהביאו לשר האוצר. את זה גם אנחנו יכולים לעשות. לא ראיתי את הניסים הגדולים שקורים ב"כימיקלים לישראל". אז יש מקומות שלפי דעתי אסור להפריט לא ויש מקומות שאני חושב שצריך להפריט. זה ודאי חלק מהדיון והוויכוח הציבורי, ואין כאן עניין של כפיית הר כגיגית. אם שואלים אותי היום לגבי חברת "אל-על" הייתי אומר לא להפריט.

יצחק יגור:

אני רוצה לברך על הצעת החוק הזו. אני חושב שהיא במקומה למרות שאולי 20% זה קצת נמוך, אבל לפחות זו תחילת הדרך. אני לא יודע אם חברת "מקורות" עומדת לפני הפרטה, אבל מדברים על הפרדות. ישבנו לפני זמן מה והיגשנו תנאים לכל הנושא. היכנסנו סעיף של מכירת מניות לעובדים. זה הגיע לאוצר ופסלו זאת על הטף.

ציפי ליבני:

אין עדיין כל החלטה לגבי הפרטת חברת "מקורות".

יצחק יגור:

לא מדובר על הפרטה אלא על הפרדה. אני לא יודע אם את חברת "מקורות" אפשר להפריט. לא נראה לי שנכס כמו משאב לאומי של מים אפשר למכור לידיים פרטיות. נושא המניות הוא יפה, אבל אם מוכרים את החברה לידיים פרטיות ולמחרת בבוקר כל ההסכמים הקיבוציים מבוטלים ומתחילים לפטר עובדים ללא כל הזכויות שהיו להם, אין לזה שום בסיס. אני חושב שגם את נושא ההסכמים צריך לעגן יחד עם הנושא הזה. לדעתי זה יחזק את כל העניין.

יהודה מרציאנו:

אם ימשיכו אצלינו את ההפרטה מעל 52%, אנחנו רוצים שהעובדים יהיו שותפים ושיהוו רשת ביטחון לעובדים שלנו. בימים אלה אנו עוברים דברים מאוד קשים ב"בזק". למי שלא יודע, קוראים מה שקורה עכשיו ב"בזק" מרכזי

פרישה. הדבר הזה מאוד חמור ואף אחד מאיתנו כנציגי העובדים לא הגיע למיכסות שביקשו מאיתנו ואנחנו עוברים מחזות מאוד קשים. אנשי רשות החברות לא מבינים שאם לא תהיה שותפות עם העובדים, ולא יתנו להם את הזכויות שלהם, אי אפשר יהיה להתקדם עם הדברים. אנחנו רואים זאת למרות שאנחנו חתומים על הסכם פרישה עם ההסתדרות. אבל, היגענו לשלב המימוש והוא לא בר ביצוע. איך זה יעבוד? רק בתי משפט ידעו ורק שופטים ידעו. איך זה יגמר אישית עם העובדים? כאשר מגיע עובד לנציג העובדים ודופק את הראש בשולחן ואומר לו: "או שאשרוף אותך איתי או שאשרוף אותך ואת המשפחה שלך". את זה הם לא רואים. הם חושבים שאנחנו אומרים לעובדים שיש הסכם פרישה שחתום עם כל עם ישראל אבל אי אפשר לממש אותו. אתמול התכנסה כל הנציגות הארצית...

היו"ר אני יחזקאל:

ביום ראשון כל ועדת הכלכלה תגיעה לחברת "בזק".

מיכאל בוכני:

אני רוצה להודות על הצעת החוק. זה צעד בכיוון הנכון. אני רוצה להרחיב בדברים כי אני חושב שיש נתק בין מה שמייצגת גברת ציפי ליבני לבין מה שחושבים נציגי הוועדים. אנשי החברות הממשלתיות רואים בהפרטה את גולת הכותרת. ההצלחה של החברות הממשלתיות היא בזה שנותנים הנחה 30% על 10% מההכפפה. לזה אני קורא "חרוזים לאינדואידים" וגברת ליבני כועסת. היא יודעת לבד שאדם שמקבל מניה, עובד ממוצע, בהזדמנות הראשונה שיוכל ימכור את המניה. למשל: כשהוא צריך להחליף מקרר או כשמתקלקלת מכונת הכביסה. הוא ימכור את המניה וישכח מזה שהוא לא מבין את המשמעויות. גברת ליבני בונה על כך שלעובד לא תהיה שום מניה. משתלם בעל בית פרטי.

דבר נוסף שמדברים עליו כל הזמן זו הטיטמה שיש הסכם קיבוצי. הסכם קיבוצי טוב לשנתיים במקרה הטוב וגם גברת ליבני יודעת זאת. אם יש בעל בית חדש, רדום, לוקח לו ארבע שנים להתעורר. המקרה הכי ארוך שאני מכיר חיה ב"חפיפה כימיקלים" שבסוף מימשו תכנית ופירקו את החברה מהיום למחר.

משמעות של כל חברה שמפרטת היום, וזאת יודע כל אחד שעוקב אחרי העיתונים, היא שחלקם של העובדים בבית, יש עובדים שמורידים להם שכר, העובדים לא מאורגנים. זה התחיל מ"חפיפה כימיקלים". הם היו בתהליך הכי ארוך. אחרי 6 שנים אמר בעל הבית שרווחיו אינם מספיקים, ובינתיים הוא קנה את החברה בכספי קופה קטנה. את סכומי הכסף שהוא הרוויח על "חפיפה כימיקלים" עד היום אני מאחל לכל עם ישראל. רק ממה שנשאר והוא קיבל במתנה.

אחרי שעברו כמה שנים, הוא החליט שגם זה לא מספיק וצריך ליעל את המפעל. לא שחט וחלילה המפעל הפסיד, הוא היה מפעל ריווחי. הוא עשה השבתה מתוכננת שבראשה עמד בזמנו מר גרנית שהיה היועץ שלו, ולקח להם חצי שנה או ארבעה חודשים עד שהעובדים ישבו בבית ונשברו. רוב העובדים עברו להסכמים אישיים תוך הורדת שכר. חלק קטן נשאר מאורגן ואני מעריך שתוך כמה שנים גם הוא יעלם. הכל עניין של זמן. אני לא רוצה להזכיר את מה שקרה ב"פז" וב"סונול" ואני לא רוצה לדבר על השקל.

אני מציין בכוונה חברות שהרוויחו. אני לא רוצה לדבר על "ים המלח" כי בתחילה העובדים התלהבו שמר אייזנברג הידוע הגיע אליהם. היום הם מתחילים להבין את המשמעות של בעל בית פרטי.

אני רוצה לדבר על העתיד. היבהרנו חד משמעית: אנחנו לא נובל כצאן לטבח. שלא תהיה אי הבנה. מצידנו, אם מישהו ימכור את חברת "אל-על" בלילה בהיר אחד, הוא יקבל את החברה בשקיות ניילון. אנחנו לא נשתף פעולה. החברה הזו צמחה בדם ובייזע שלנו. אנחנו שותפים להתייעלות, לוויתורים עם ההנהלה, אנחנו שותפים לכל בקשה שהנהלה מבקשת שהחברה הזאת כחברה ממשלונית תעמוד על הרגליים. המיגבלה היחידה שיש לחברה הזאת היא שהיינו צריכים לעבוד ברצף 7 ימים בשבוע. ל"אל-על" לא היתה שום בעיה. המיגבלות היחידות שמפריעות ל"אל-על" לעבוד על בסיס כלכלי הן הבעיה של קואליציה או ממשלה, והדבר השני הוא נושא הביטחון. זו אחת החברות היחידות שנושאת בבעלות של חלק מהביטחון שעולה בין 10 ל-20 מיליון דולר.

הינ"ר אני יחזקאל:

אבל כל יום אנחנו קוראים בעיתונים שמתכוונים להפריט אתכם.

מיכאל כוכבי:

נגיע לזה. מיותר לציין שהרכבת האווירית האחרונה שהופעלה בימי המשבר במפרץ הפרסי להבאת מסכות המגן וכל מה שהיתה צריכה ממשלת ישראל, נעשה דרך "אל-על". מיותר לציין שבמלחמת המפרץ העובדים היחידים שעבדו בשדה התעופה עם חליפות ומסכות אב"כ היו עובדי "אל-על". אלא שאחרי חודש שעובר המשבר שוכחים את החשיבות של חברת תעופה לאומית. שוכחים את החשיבות של "בזק" ואת הונדומה של העובדים. העובדים מביאים לכך שאפשר יהיה לנהל קשר עם כל העולם, להיכנס למאה ה-20 בתיקשורת, עובדי "אל-על" נכנסים למאה ה-20 בתעופה, אבל כשמגיע נושא אחריות לחברה, העובדים מטומטמים. זו טעות חריפה. זו אחת הטעויות הגדולות ביותר.

אחת הדוגמאות הטובות היא חברת יונייטד שהופרטה בארצות הברית. אספו את העובדים, ישבו איתם למשא ומתן קשה שנמשך שנתיים בשלוש שנים והגיעו איתם לתוצאה. זה קה במדינה הקפיטליסטית ביותר.

ציפי לינני:

יש לך התחייבות מצידדי שאנחנו נשב ברגע ש...

מיכאל כוכבי:

התחייבות זה לא מספיק. צריך לשנות את החוק. צריך לשנות את כל המבנה של איך מוכרים חברה ממשלתית. חברה ממשלתית או חברות גדולות זו לא "חלטורה". עד היום זו היתה "חלטורה". אין שום עיגון בחוק איך מוכרים חברה, איך מעגנים את זכויות העובדים, איך מבטיחים שלא כל מי שייקנה את אותה חברה, אחרי יומיים שלושה או שנה יפטר עובדים כי הם עובדים יקרים. זה בדרך כלל התירוץ.

אתם לא יודעים מה זה לשמוע אנשים שבוכים שמחר אין להם מקום עבודה. לא יודעים מה ילד יום, כאשר אפשר היה לשמור להם את מקום העבודה. מישהו רצה להתייעל ולא בשכל. היו מפטרים עובד קבוע ומביאים עובד זמני או עובד קבלן שאין לו מושגים של חופשה לעובד, בוא לא יודע מה זה זמן לארוחות לעובד. אני חוזר ואומר לך גברת ליבני, לעובדים יש זכות קניינית בחברה. גם בחברת "אל-על". אנחנו ויתרנו על השכר שלנו כשהמזב של החברה היה קשה. ויתרנו על חופשות, ויתרנו על שעות נוספות. כשהחברה אומרת לנו לצאת לחופשה מאולצת אנחנו יוצאים. כשאומרים לנו להגדיל את מיכסות החופשה - אנחנו מסכימים, כשאומרים לנו בואו נתייעל - אנחנו נסכים. יש לנו זכות קניינית! ודאי וודאי שאף אחד לא יקח לנו אותה. כשרצו לפתור את בעיית הקיבוצים והמושבים מצאו את הפיתרון המתאים. לכן, צריך לשבת עכשיו ולמצוא את הפיתרון לגבי החברות הממשלתיות. לא אחר כך. לא להגיד זה מעוגן בהסכם עבודה. בהסכם עבודה זה מעוגן רק לשנתיים. שלא תהיה כאן אי הבנה. אנחנו אמרנו את הדברים ואף כתבנו אותם.

ציפי ליבני:

אנחנו לפני משא ומתן.

מיכאל כוכבי:

אני לא רוצה להזכיר שהממשלה חייבת לעובדי "אל-על" 86 מיליון דולר על חשבון הפיצויים של שנת 1983 כחלק מהסכם הויתורים שלנו.

ציפי ליבני:

נכון.

מיכאל כוכבי:

כל יום אומרים לי "נכון". לא ראיתי דולר אחד בקופה. כולם מודים בזה. אם לא יהיה סדר ולא יהיה כתוב מה זה זכויות עובדים בחוק תהיה בעיה. הצעד הראשון שחבר הכנסת זוילי עשה הוא נכון. כל הזכויות ברורות. אנחנו לא ניתן להתקדם. אני מאמין שגם עובדי "בזק" ו"מקורות לא יתנו. ראו מה קרה עם הפנסיה. אנחנו כולם מלוכדים היום. אז במקום לרוץ ריצת אמוק, לעשות הפרטה, אני מציע לעשות אתנחתא. לבדוק מה ההשלכות של הפרטה לחברה גדולה בישראל. לשבת עם העובדים, לעגן את הזכויות, ואז אפשר יהיה להתחיל.

בעל הבית היחיד שלנו זו ההסתדרות. לשבת עם נציגי ההסתדרות ונציגי העובדים ולכתוב מה הן זכויות עובדים. לא לזרוק באוויר את הדברים סתם כך באוויר. זאת סיסמה, זאת מנטרה. הפרטה זה לא דבר קדוש. אנחנו לא פוסלים את הנושא אלא אנחנו רוצים לדאוג לזכויות שלנו. אני לא רואה בחוק שום זכות שמוקנית לי. כשאני אומר "חרוזים לאינדיאנים" גברת ליבני נעלבת. בשבילי לתת הקצאה של 10% מההנפקה בהנחה ש-30% זה חרוזים לאינדיאנים. אני לא מחפש את זה. אני מוכן לתרום לך את הסכום הזה. כל עובד מוכן לתרום זאת. אני רוצה שאחרי ההפרטה כל עובד ידע איך הוא יראה בגיל הפרישה שלו. זה נקרא אצלי זכויות עובדים. ולא שמי שקנה אותי אחרי

שנתיים יאמר שהסכס העבודה נגמר ותשכח מהכל. עכשיו מתחיל סיפור אחר.

יהודה מרציאנו:

אני רוצה לחזק את דבריו של מר כוכבי. אני הייתי שותף להקמתה של חברת "בזק". עובדים מגיל 50 חשבו שכל זכויותיהם מעוגנות ושמורות ויש הסכמי מעבר שהמשא ומתן עליהם התנהל 4 שנים. היום אותו אדם אומר שהוא רוצה רק זכות אחת קטנה: להשאיר אותו בעבודה עד גיל הפנסיה. אין לו את הזכות הזאת. עלינו "יתגלחו" והשאר יהנו מזה.

ציפי ליבני:

אין זכות כזאת.

היו"ר ארי יחזקאל:

נציגת האוצר, האם יש עלות תקציבית להצעת החוק?

גלית קרת:

נציג אגף התקציבים לא יכול היה להגיע לכאן היום כי צץ לו משהו מאוד דחוף. הוא נתן לי את התגובה שלו אבל אין בה עלות תקציבית. אגף התקציבים מתנגד להצעה כמובן. אנו לחלוטין לא מסכימים לרעיון שהעובדה שעובדים עבדו בחברות ממשלתיות במשך א שנים, מקנה להם זכות קניין בחברות. זה מנוגד לכל הרעיון של קניין ואם נתחיל מזה נגיע בסופו של דבר גם לחברות פרטיות. גם שט אדם שעבד א שנים ירגיש שהוא בעל עניין באותה חברה. אנחנו לא מסכימים לזה. מדובר בחברות ממשלתיות והנכסים האלה נצברו כתוצאה מהשקעות ציבוריות. לכן אין סיבה שהן לא תוחזרנה לציבור הרחב.

מיכאל בוכבי:

את יודעת כמה ממשלת ישראל השקיעה ב"אל-על" עד היום?

גלית קרת:

אין לי כאן סכומים ספציפיים.

מיכאל בוכבי:

לא בדאי לך לדעת. מאז שהוקמה "אל-על" ממשלת ישראל לא נתנה דולר אחד. הכל מכספי העובדים.

גלית קרת:

אני משובכנת שזה לא נכון אפילו בלי לדעת את הנתונים המדויקים.

מיכאל כוכבי:

מי עשה את כל רכישות המטוסים?

ציפי ליבני:

מר כוכבי, נכון שהעובדים תרמו במקום שהחברה היתה בקשיים. ממשלת ישראל נתנה - והרבה.

נסים זוילי:

זו גישה אנכרוניסטית.

היו"ר אני יחזקאל:

מה שאומר האוצר זה ברור. לעובדים אין זכות.

גלית קרת:

אני אומרת שאנחנו רוצים לדאוג לזכויות העובדים גם לאחר ההפרטה. זאת המטרה שלנו. השאלה אם חלוקת מניות באמת משיגה את המטרה הזו. כי בחלוקת מניות אנחנו יכולים להרתיע משקיעים פוטנציאליים לקנות חברה בזאת כאשר הם יודעים שמראש 20% הולכים לעובדים. העובדים יוכלו להשפיע לא רק בנושאים של תנאי שכר ותנאי עבודה אלא בכל ההחלטות הניהוליות. זה הדבר הקשה כאן. זה יכול להשפיע על משקיעים. אם אנחנו רוצים לטפל בעניין של תנאי שכר ותנאי עבודה, יש דרכים אחרות לטפל בזה. אנחנו לא מתנגדים לשבת עם העובדים ולדאוג לכך שהזכויות שלהם יקוימו.

מיכאל כוכבי:

מתי? מתי יתרחש הכנס הזה שתשבו ותדונו עם העובדים? אמרת את המנטרה שלך שהעובדים מטומטמים.

גלית קרת:

אנחנו דנים היום רק בזה.

היו"ר אני יחזקאל:

את אומרת שאין השפעות תקציביות להצעת החוק.

גלית קרת:

אני לא אומרת שאין השפעות תקציביות.

היג'ר אני יחזקאל:

אני מבקש שתוך שבוע נציג האוצר ימסור לנו בכתב את ההשלכות וההשפעות.

לסיכום - הצעת החוק הזו הובאה לוועדת הכלכלה. ידוע לכם שליושב ראש הוועדה וחבריו לעבודה יש את הזכות לקבוע את סדר היום בוועדת הכלכלה. ההתרשמות שלי היא שכל הנושא של עיגון זכויותיהם של העובדים בתהליך ההפרטה נמצא באוויר וזה דומה מאוד ל"חלטורה" ישראלית אופיינית.

אני חושב שראוי ביותר שיהיה ברור לנציגי האוצר ולעורכת הדין ליבני שלעובדים יש זכות קניינית בתהליך ההפרטה כי הם עצם החברה. גם אם היא ממשלתית. זה חייב להיות ברור. אני, כיושב ראש ועדת הכלכלה קובע שבעוד כשבועיים, ביום שלישי בשעה 09:00, יהיה עלייך גברת ליבני, לנסות להביא הצעות חוק או הצעה ממשלתית באשר לעניין של עיגון זכויות העובדים בתהליך ההפרטה. ובמקביל, והיה אם לא, נקרא את החוק ונביא אותו לקריאה בוועדת הכלכלה. אני סמוך ובטוח שעד אז נצליח לשכנע חברי. תמיד נוזפים בי שאני קובע את עמדתי אבל עמדתי במקרה זה ידועה מראש. אני בעד הצעת החוק הזו, ואמרת זאת לגברת ליבני בתחילת הישיבה בהגינות מלאה. אנחנו נדאג שהצעת החוק הזו תבוא לקריאה ראשונה לפני הפגרה ואם לא מיד לאחריה.

צריך לקבוע את זכויות העובדים בתהליך ההפרטה. זה המסר שלי.

אני מודה לכולם. הישיבה נעולה.

(הישיבה ננעלה בשעה 11:15)